

Örnek, Sedat Veyis 1963 "Alman Dergileri", *Türk Dili Dergisi*, Cilt XII, Sayı 138, 347-348.

Dergi bu sayısında 9 tane de Nö-oyunu yayınlamıştır.

Almanya'da En Çok Oynanan Oyunlar

Bonn'da yayımlanan «*Deutsche Kultur-nachrichten*» adlı broşürün şubat 1963 sayısı, 1961-62 tiyatro mevsiminde Batı Almanya sahnelerinde en çok oynanan oyunların bir listesini veriyor. Bu listeye göre, Goethe'nin «*Hermann ve Dorothea*» sı 335 temsilde başta

FRANSIZ DERGİLERİ :

Güz geldimi Fransız yazınında bir harekettir başlar. En çok dergi ve gökçe-yazın gündeliklerinde göze çarpar bu canlılık. Soruşturmalar, eleştiriler, demeçler, varsayımlar... Bütün bunlar verilecek ödüller üzerinedir.

Şimdiye değin verilen ödüllere bakacak olursak, bu yıl kadın yazarların utku yılı sayılır: *Anna Langfus*, *Simonne Jacquemard*, *Colette Audry*. *Les Bagages de Sable* adlı romanıyla, *Elsa Triolet*, *Béatrice Beck* ve *Simonne de Beauvoir*'den sonra GONCOURT Armağanını kazanan dördüncü kadın yazar oldu *Anna Langfus*. RENAUDOT Armağanını *Le Voileur de nuit* adlı romanıyla alan *Simonne Jacquemard* bu armağanı kazanan ikinci kadın yazar. MEDICIS Armağanını ise *Colette Audry* kazandı. Romanının adı *Derrière la baignoire*. *Douchka* adlı köpeğiyle, bağımsızlığına düşkün bir kadının aşkı anlatıyor..

Şimdilerde tüm dergi ve gündeliklerde bu yazarların adı, konuşuları, kitaplarının eleştirileri... *Simonne Jacquemard*'in ödülü nasıl olup da aldığına şaşan yazarlar çoğunlukta. L'Express "Davetsiz Konuk" diyor onun için.

Yazarların çoğu 250'ci doğum yılı dolayısıyla *Jean-Jacques Rousseau*'ya ayrılmış olan LES NOUVELLES LITTÉRAIRES'in 29 kısmı Özel Sayısında, "Le Sud" adlı romanıyla *REMI-NA* Armağanını alan *Yves Berger*'nin bir konuşması var. Verdiği yanıtlara bakılırsa ilginç bir yazar. İngilizce öğretilenliği yapmış ilkin. Şimdi de Grasset Yayınevinde danışman. Romanını geçen yayınevinde. "Romanımızı yazarken gelecekteki okurlarımızı düşündünüz mü?" sorusunu. "Hiç mi hiç düşünmedim. Kendim için yazıyorum ben" diye yanıtıyor. "Niçin yazıyorsunuz?" diyor

gelmektedir. Bunu İsviçreli oyun yazarı *Max Frisch*'in «*Andorra*»sı 502 temsilde izlemektedir. Daha sonra 415 temsilde *Heinrich von Kleist*'in «*Kırık Desti*» adlı güldürüsü, 345 temsilde *Lessing*'in «*Nathan der Weise*»si gelmektedir. Genç Alman oyun yazarlarından *Siegfried Lenz*'in «*Suçsuzlar Çağı*» 238 ve *Tankred Dorst*'un «*Sur Dibinde*»si ise 112 defa oynanmıştır.

(S. V. Ö.)

Pierre Ajame. O da şöyle yanıt veriyor: "Tamtlama (*Justification*) sözcüğüyle yanıtlamıştım daha önce bunu. Bir şey daha var: gerçekten mutlu olsaydım eğer, yazmazdım. Kitabım, içinde güzellikten başka bir şey bulumuyyan, bir barış, bir dinginlik evreninde yaşama isteğini açıklıyor. O evreni 1842 *Virjinya*'sında kurdum. O, aynı zamanda sözcüklerin kötülüksüz evrenini, yitik *Cennet*'i imgeliyor. Bir garip kitap. Ben de biliyorum. Salt, özel bir durumu açıklıyorum bununla. Üstelik, çağdaş duyarlılığın evriminin varlığına, geçmişin özlemini duyanların git gide çoğaldığına inanım var. Bunu ben de duyuyorum.

"Gerci bir yazarım ben öyleyse. Ama bununla birlikte bir ilerici gibi davranıyorum yaşamımda. İnsanla sanatçı arasında kökten bir ayırım var. Filozofların düşüncesinin tersine, bütün davranışlarıyla uyum durumunda insan yoktur ve eylem ile düş de çift değildirler. Yazar bölünmüş, parçalanmış bir varlıktır ve bu parçalanmayı kabullenmek zorundadır."

Konuşunun bir yerinde. "Gerçek romancı hence, bir şey aşlamayı, nesnelere doğrudan doğruya değil de dolayısıyla açıklamayı bilen kişidir. Burada, sözcükler arasındaki yeni anlamın bulgusudur sanat." diyor. Bu yüzden de demek istediklerini anlatabilmek için eksiksiz bir roman yapısı aramış.

LES NOUVELLES LITTÉRAIRES'in birinci sayısında, *Fransız Akademisindeki Dük La Force*'den boşalan yere ilye seçilen *Joseph Kessel*'in *Benim Gerçeğim* adlı yazısı var. Ülkemizde daha çok *Kanadlılar ve Gündüz Seyası* adlı kitaplarıyla tanınan ünlü yazar, öteki cilt tuttuğu roman yollar, yollar boyunca gittiği yerleri *Tour de Malheur* adlı romanına değin anlatı

larını, düşüncelerini anlatmış.

"Hiçbir kitap varlığında *Tour de Malheur*'le ölçülebilir bir yer tutmadı. Bu yalnız iç yaşamın, yaratıcı yaşamın için söz konusu değildir. Gündelik yaşamın için de öyle.

Yazmak düşüncesi usuma geldiğinde yıl 1927 idi. Son satır 1948 yılında yazıldı ancak.

Yirmi yıldan daha fazla.

İlk gecikme henden geldi. Genellikle, insanın kuşkuya pek az kapıldığı, özenti ve atılganlık çağında bile, her şeyin bana düşündüğüm tasarıda yanlışlıklar yaptığımı hissediyordum. Geriye attım işi. Yoğun ve hızlı yaşadım bu arada. Bununla birlikte, bütün bu değişiklikler arasında, bu kitabın düşüncesi, BENİM kitabımın, bir gerçeklik gibi, bir pişmanlık acısı gibi peşim sıra geliyordu. Her yıl, "Mutlaka gelecek yıl" diyerek, kendine güven de veriyordum.

Birden, 1938'de -tasarımın doğuşundan on yıl sonra- bozguna uğradım. Savaş yaklaşıyordu.. İspanyol Cumhuriyetinin can çekişmesi üzerine bir röportajdan sonra, Normandiya'm küçük bir köyünde ev kiraladım ve kendimi çoşuklukla, öfkeyle çalışmaya verdim.

Sonra.....

Savaş boyu...Göç... Ele geçirilmiş Fransa... Kaçış, yaya olarak Pirenelere... Portekiz... Londra... Birleşik Amerika. R.A.F.'de gizli görevler.

Ama, bütün varlığını bu olayları versen de, *Tour de Malheur*'ü düşünmeye devam ettim. arada sırada yazdım. Bozgunum kargışlı yollarında bırakmadı yakamı kitabım adı. El yazmalarının bir kısmını *Lizbon*'da temize çektim. Bir

parçası güney Fransa'da yitti gitti. Bir parçası da Amerika'ya değin taşındı benimle.

Barış geldi. Parçaları topladım. Romanımı yeniden ele aldım.

Touraine'den Anjou'ya, Chevreuse vadisinde ya da Basque'da, Chamonix'de, Toulon'da, Marne kıyılarındaki, *La Fontaine Médicis*, *L'Affaire Bernan*, *Les Lauriers-Roses*, *L'Homme de plâtre* birbirlerinin peşi sıra tamamlandılar." diyen yazar, daha sonra da, bu kadar yer ismi, bu kadar tarih yığıp önümüze, kendini kursuz gösterdiğini, ama aslında geçen bu uzun süre içinde, hangi engelin, hangi rastlantının bu romana olan bağlılığımı bastırduğumu bu sayıp sıralamalarının gösterebileceğini söylüyor. Ünlü yazar, yirmi yıl, bilemedim on yıl önce bile romanımı şimdiki yayımlandığı gibi yazamayacağımı, ama gene de, ne konusunda, ne taslağında, ne de belli başlı kişilerinde bir değişiklik yapmadığımı, bunlara el sürmek istemediğimi belirtip, zamanın ışık ve rengini almış bir söğukkanlılıkla, uzun ve kuşkuyla yıllardan sonra romanımı değerlendirebileceğini söylüyor ve "1948-1962" diye ayırdığı bölümde şöyle diyor: "*Le Tour du Malheur*'deki eksikliklerin hepsini görüyorum. Başarılı ve dengeli bir roman yazdığımı da biliyorum. Bir tek kişide birçok olay anlatmak istediğimi, kendimi birçok düşünceye, duyguya, deneye koyduğumu biliyorum. Ama gene de, bütün bu zayıflıklarınla bile, bu kitabımın bütün kitapların içinde, en özlü, en zengin, en canlı ve kendi ölçülerinin içinde en yazılmağa değer olduğunu güveniyim."

Özdemir İNCE

İNGİLİZ DERGİLERİ :

Nobel Ödülünün Coşkusu

"Nobel ödülünü kazanmak, kişinin, onun yarıtaştığı demgasını elinde taşıması demektir. Bir emme deyiminden, birgün hayranca beklenen, ölümlü hale gelmiş, aynı zamanda, değecek paraları önceden gitmiş bir hâlin, bir sözcük, bir deyim, bir fikir, bir paragrafın, bir cümle, bir tasavvutun yansıması, kendilerini uzak tutabilmişler; bazılarının, bu yığılı beklentisi boyunca omuzlarında taşıdığı bir yük."

Bu yığılı beklenti, sen yıllarda en sert seldi-

riyara uğruyan Nobel Edebiyat Ödülünü kazananın olan Amerikalı romancı *Bay John Steinbeck*. Haftalık *The Sunday Times* dergisi yazarlarından *Bay Michael Ratcliffe* ile Aralık ayı ortalarında Londra'da yaptığı bir konuşmada: "Açık seçik, gözle görülür, parlatılmış romanın en büyük ekibi olan yazarını" demiş ve sözlerini şunları eklemiştir:

"Okunmuşlar geçirmişin sesi olmağa siddette *L'Esprit*, *Özlemir İnce* ve *Yeni bir cehennem* var. *Kuşkusuz onu kazanmak istemişim. Ama bu,*